

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredni dnevi in prazniki, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 65.

V Ljubljani, v soboto 21. marca 1885.

Letnik XIII.

Govor posl. dr. Poklukarja v državnem zboru dne 12. marca pri naslovu „ljudske šole“ državnega proračuna.

(Dalje in konec.)

Ako je gosp. poslanec Hebske trgovinske zbornice izrekel, da se v nobeni deželi opravičene koristi Nemcev od strani vlade tako ne odpravljajo kakor na Kranjskem, dovolil bi si vendar omeniti, da je bil deželni šolski svet kranjski opravičenim zahtevam nemštva zmirom pravičen. Kar izrekoma naše srednje šole zadeva, zahtevamo mi, da je vsak učenec, ki gimnazijo zapusti in čegar prihodnji poklic mu kaže živeti med slovenskim prebivalstvom, tako slovenščine kakor nemščine zmožen. Mislim toraj, da se odpravljanje nemščine na šolskem polju ne nahaja. Ako se pa drugo javno življenje ogleduje, mora se pač nekako naravno odmikavanje z onega mesta pripoznati, na katerem so jo prejšnje vlade umetno in za vnanjost, ne pa dejansko postavile, ker sedaj sama po sebi razpada, kakor hitro so se one nenaravne razmere odstranile.

Kar izrekoma uradovanja zadeva, imel sem priliko kot ud občinskega zastopa na kmetih prepričati se, da se še danes mnogo dopisov v nemščini dopušlja in to občinskemu predstojništvu, ktero ne razume nobene nemške besede. Je li to odpravljanje nemštva? Kar zadeva nemško kulturo in pa drug vzrok gosp. poslanca Hebske trgovinske zbornice, da si dober Avstrijec po njegovem mnenju Avstrije ne more misliti brez nemške kulture, ste že iz tega, kar sem že govoril, lahko posneli, kako mi stojimo nasproti nemški kulturi. Ako mi razvoj in izobraževanje našega narodnega jezika zahtevamo, toraj s tem nemščine ne odpravljamo, temveč jo narobe — v neki gotovi meri sprejemamo, kot potrebo, ktero v vsem življenju čutimo in s ktero moramo računati.

Kar zadeva trditev g. poslanca Hebske trgovinske zbornice, da v Ljubljani ni nemške ljudske šole, so se gospodje že lahko prepričali, kako je v tej zadevi. To je gola neresnica. V Ljubljani nimamo, kar z vso mirnostjo lahko trdim, do se-

daj nobene slovenske ljudske šole (čujte na desni), da bi pa nobene nemške ljudske šole ne imeli, to je pretiranje, kterega ne razumem (Foregger vmes: Vsaj ste sami pravili, da se bo še le na jesen ustanovila.) Da, pa med tem imamo utrakvistične šole (vriš na levi). Prosim, stališče, na katerem deželni šolski svet in pa mestni zastop Ljubljanski stojita, je vendar ono, — mislim gospodje, da ste čuli, ker sem počasi in mirno govoril — da se ima še le prihodnjo jesen nemška šola ustanoviti, ker se sme še le tedaj slovensko podučevanje v družih šolah vpeljati po ministerski naredbi in po sklepih deželnega šolskega sveta. Prosim toraj teh stvari ne zavijati in si ne delati nemogočih posledic. (Pohvala na desni.)

Veliko vriša se je delalo zato, ker vlada ni dovolila ustanovitve nemške zasebne ljudske šole v Ljubljani. Potreba te šole znači se že zadosti v tem, kar sem pripovedoval o ustanovitvi nemške javne ljudske šole. V dotičnem ministerskem razpisu je prav jasno izrečeno, da bi ustanovitev nemške zasebne šole v Ljubljani, mestno občino ne oprostila dolžnosti, skrbeti za ustanovitev javne nemške ljudske šole v Ljubljani.

V Ljubljani pa smo na stališču, da se mora najprej za ono skrbeti, kar se je za potrebno spoznalo. To bo vendar vsakdo priznal. Pri teh okoliščinah pa hoče hranilnica, ki ima vendar v svojih pravilih in pa v sicer zastarelem regulativu (zastarelih pravilih) za hranilnice nekako vezane roke, stvar, ktera je očitno odveč. Gospoda moja! Ako je že po veljavni postavi za ljudske šole skrbjeno, da je mestna občina vezana povsod tam, kjer je potrebno število otrok, sedaj 40 za en razred, za potrebni javni poduk skrbeti, toraj je menda vendar za koristi Nemcev v mestu zadosti skrbjeno, in kolikor se spominjam, je dotični razpis kranjske deželne vlade do hranilnice, potem ko je razloge odbitja navedel, dostavil, da bo hranilnica pri ustanovitvi nemške ljudske šole po mestu imela priliko, svojo pripravnost do podpore pokazati. (Za slovenske učitelje! na levi.)

Mislim toraj, da se s tem, ker se hranilnici

nekaj ne regulativu in ne pravilom primerne ne dovolilo, Nemcem nikakoršna krivica ni prizadela.

Zdaj pa se nočem dalje muditi pri tem predmetu te moje izpeljave so že tako daljše postale, kakor sem nameraval.

Zdaj hočem še na kratko ravnanje gledé ljudskega šolstva v deželi Koroški omeniti, pri čemur moram svoje čast. tovarše iz te dežele deloma za zamero prositi, da o tem predmetu govorim. Meni je v resnici neprijetno, da sem prisiljen, za svoje sorodne Korošce se potezati, in to ne toliko gledé sorodstva, temveč za ono, kar je v dosegu vseh na polji podučevanja za Slovence na Koroškem neobhodno potrebno. Opravičenega se imam zato ne samo po svojem splošnem stanu kot poslanec, temveč tudi vsled izrečene prošnje več Slovencev one dežele. Sicer pa se nočem obširno v to stvar spuščati, ker je že eden čast. tovaršev te (desne) strani izglede za to navedel, da so učitelji, ki na slovenskih ljudskih šolah podučujejo, taki, da je naučno opravilstvo prisiljeno, namestenemu učitelju učenca drugega razreda kot pomočnika dodati, ki ima izvrševati nalogo tolmača med učiteljem in učenci. (Čujte! čujte! na desni.) — Kaj bi, gospoda moja, nemško prebivalstvo storilo — in to po pravici — ako bi se v vaši sredi kaj takega pripetilo? Narodne strani vprašanja še naglašati nočem, vsaj gre vendar za naravno načelo o poduku, ktero je, mislim da, tako staro, kakor svet, da se mora vsak otrok samo v lastnem maternem jeziku z uspehom podučevati. — Izreči moram, da moram zavolj tega posebno sedanjemu naučnemu upraviteljstvu največje očitje izreči, (čujte! na desni!) ako v teku šestih let ni našlo sredstev, zadeve poduka pri prebivalstvu 125.000 duš, dobri tretjini prebivalstva v deželi, na ono naravno podlago postaviti, na kateri je po celem svetu. Jaz sem ob svojem času prilično o tem gosp. naučnega ministra vprašal (interpeliral), toda odgovora nisem prejel. In tudi v svojih prošnjah smo mi slovenski poslanci to točko pritožb posebno naglašali.

LISTEK.

Prior Faustus, usmiljen brat, zdravnik na Kranjskem.

(Dalje.)

Brat Faust je že 30 let star in začel redno obiskovati nauke na Karolinovi veliki šoli v Pragi; v cerkvi pri sv. Duhu pa tudi subdiakonira o vsih slovesnih opravilih.

2. decembra l. 1805 je taista nesrečna bitva pri Avstrelici na Českem zapustila mnogo ranjenih; bolezen „tifus icterosis“, tudi „epidemia parotides“ davi ljudi in še ena druga nova epidemija, kakor rumena mrzlica, nadlegava bolnike — in z letom 1806 se prične Faustu novo, častno, pa trudapolno, skrbno opravilo v hospitalu, kjer se bolniki njemu najraje zaupajo. Je pa vedno noč in dan nadzorovan od generalov križanskih in cesarskih; 2. marca pa sprejme hospitalsko upravništvo pismeno pohvalo od cesarja samega in vina toliko, kar ga je bilo za potrebo.

30. junija 1806. l. je srečen, vesel dan, da

Faust prestane dobro svojo oestro skušnjo rigoroze; je potrjen zdravnik in 18. septembra dobi povelje, iti kakor subprior v Ljubljano; bil je toraj prost, vesel in obišče deželo ob Elbi in Moldavi, v Melniku pokusi znane dobre vinske kaplice toliko, da bi jo bilo kmalo preveč.

Brat in medicinar Faust je sedaj 31 let star, 21. septembra 1806. l. na provincijalov godúdan levitira zadnjikrat pri svojih v Pragi, in drugi dan je že na popotovanji, 15 dni do Dunaja in dalje 7 dni v Ljubljano; na vozi zdravi za hudo angino bolnega kondukterja in dve ženski.

6. oktobra dospé Faust srečno v Ljubljano, kjer prebiva 5 let in 25 dni. Z novim letom 1807 že dohajajo tudi zunanji bolniki v hospital, in ta obhaja 8. marca v svoji cerkvi slovesno petindvajsetletnico svojega obstanka, ker je ravno praznik sv. Janeza od Boga, ustanovnika reda usmiljenih bratov; v cerkvi zapojó ravno novo napravljene orglje.

5. aprila pride pater provincijal v Ljubljano, ogleda samostan in že 7. aprila je naš Faust vikši in predpostavljen v samostanu, ker od konventa instaliran je posavljen tudi s tem, da se oglasi pesem z godbo na njegovo čast.

Prevzel je polno skrbi, vsa pisanja, in opravila je toliko, da oslabi in se misli jetičnega; podá se toraj v Idrijo v jamo, da skusi bolezen, prepriča se pa, da je le melanholičen in zanaprej se počuti veliko bolje.

1. novembra 1807. l. privabijo prve očitne litanije v samostanski cerkvi lepo množico pobožnega ljudstva; samostan pride v čast in od vseh krajev dohajajo bolniki iskat pomoči in dobrega sveta.

V hospitalu je več prostorov popravljenih, zboljšanih, prenarejenih, k sreči pride iz Linca od bratov denarna pomoč in mešetar Armenski v Trstu napenja pravdo v bolniških stroških. Pri kliniški komisiji se skaže prior Faustus in z njim g. Rogel častno; in že 25. junija 1808 je za samostan častni in veseli dan: je častljiv pričetek kliniške šole v Ljubljani. Precej drugi dan je klinika našega Fausta očitno pohvaljena od cesarja samega; in zdaj je tudi potrjen njegov načrt za hospital: prior Faust naredi precej oddelek za posebne bolnike, sam pa večkrat trpi v nevarnih skušnjavah, tudi glavna bolezen ga še vedno nadlegava.

(Dalje prih.)

ktero nam zavest daje, da v tem načela „enake pravice za vse“ nismo prekorali.

Izvršitev te postave zasukala se je v deželi se vé, da drugače. Ogibaje se obširnosti, omenjam na kratko, da še sedaj pravilo velja, da se na tri- in večrazrednih slovenskih ljudskih šolah nemščina kot zaukazan učni predmet podučuje. Kar posebej ljudske šole v Ljubljanskem mestu zadeva, je nedolgo eden mojih tovarišev stvar pojasnil in kot ud dež. šolskega sveta razložil, kako je ta stvar v resnici.

Vkljub temu bodi mi dovoljeno, le s kratkimi besedami še to stvar pojasniti.

Sam imam otroke in dva obiskujeta ljudsko šolo v Ljubljani. Moji otroci slovensko govoré in obiskujejo one javne šole, kakor vsi drugi otroci, in kakor večji del otrok Ljubljanskega mesta, tako tudi moji otroci morajo le od onega podučevanja, ktero se jim daje v slovenščini, kaj vsepa imeti. Dejansko pa je, da je že za drugo polletje prvega šolskega razreda nemščina vpeljana kot učni predmet in se tudi podučuje. To naj bo gospodom zadosti, in se tudi prepričajo, kako se v resnici preganja nemščina v Ljubljanskem mestu. Pri tej priliki sem pa prisiljen vrniti se k izjavam poslanca za Hebsko trgovinsko zbornico, ktere je izjavil gledé na razmere Nemcev na Kranjskem in izrekoma gledé šolstva in narodnosti Ljubljanskega mesta. On je rekel pri splošni razpravi proračuna: „To, kar je vlada na Kranjskem storila, bil bi že popolno zadosten vzrok, za zmirom v nasprotovanje stopiti zoper sedanje ministerstvo, ker se v nobeni deželi opravičene koristi (Interessen) Nemcev od strani vlade tako ne odriavajo, kakor na Kranjskem.“ — On vtremeljuje to očitjanje s tem, da najprej trdi: „Ker dober Avstrijec si konečno po mojih razumih Avstrijske ne more misliti brez nemške kulture“, in dalje trdi: „ako se gré danes v Ljubljano in se spominja, kaj je bila Ljubljana pred desetimi in več kot pred desetimi leti. Prej je bila nemško mesto, danes pa je siloma poslovenjena.“ — Dalje trdi, da danes v Ljubljani, nekdanj nemškem mestu, ni več nemške šole, in konečno vladi očita, da tamošnji hranilnici ni privolila vstanovitve nemške ljudske šole.

Ako se dolženje in očitjanje bere, moralo bi se misliti, da se Nemci vničujejo, ali da so bili v Ljubljani v teku zadnjih deset let pravcato pokončavani. Ako se o delovanju vlade na Kranjskem govori, smem tukaj, in to v duhu onih gospodov, ki o prostosti govoré, z zadostenjem pripoznati napredek, kterege nam je zabilježiti, pod to vlado, namreč, da se je umaknila tista železna roka, ktera si je prizadevala vse, celó deželo, njeno narodnost, odgojo in jezik v vse drugači svitlobi kazati, kakor pa je dejansko. Ali bi bilo sicer mogoče, da bi danes tako odličen zastopnik od leve strani (zbornice) mogel trditi, da je v teku desetih let trdo nemško mesto poslovenjeno. Se vam li zdi to mogoče?

Odgovoriti vam samo morem: Ako je mogoče, da se Dunaj ponemči, toraj je bilo mogoče, Ljubljano posloveniti. (Prav dobro! na desni.)

Govorilo se je tudi o ljudskem številjenju in izreklo se je, da ljudsko številjenje pokazalo je razmero 5000 Nemcev proti 18.000 Slovincem v Ljub-

ljanskem mestu. To je vspeh preiskavanja o jeziku, v katerem se občeje. Ako pa postopanje pri ljudskem številjenju majhno bolj na dobro preiščemo, videli bomo, da nam jezik občejanja, kakor je sprejet v statistične izkaze, ne podaja prave podobe (narodnosti). Resnično je Ljubljana mesto, v katerem velik oddelek prebivalstva nemško govori, pa priznali mi bodeite gospodje, da ni vsak Nemec, kdor nemško govori.

Poklicali so toraj, da navedem samo en slučaj, saj je znano, kako se je pri ljudskem številjenju godilo, in znano je tudi, kako se je postopalo pri nas — poklicali so n. pr. uradnega slugo. Ti se sprejemajo izmed vojaških nižjih šarž, so kmetski sinovi, ki so kratek čas obiskavali šolo, potem odslužilo vojaštvo, dobili svojo službo in nekoliko nemščine lomijo. Taki so bili pri številjenju pozvani in vprašani: kateri občevalni jezik? Odgovoril je: „slovenski.“ — Kako pa to? — „Slovensko govorim, tako govorim z otroci, tako tudi z ljudmi zunaj govorim slovensko.“ — „Ti pa govoriš z uradniki, s temi moreš govoriti nemško, toraj je tvoj občevalni jezik nemški.“

Tako se je uvrstovalo med Nemce in Slovence. — Vsaj se vé, da s tem ne zgubimo ne enega moža, ako se tudi 5000 Nemcev navede ali več, toda navesti sem hotel samo izgled, da se v malem zadobi podoba, kako se je sestavila ona številka. Vsaj je znano, da se je ravno lani, povodom ustanovitve nemške ljudske šole v Ljubljani deželnemu šolskemu svetu izročila prošnja, na kateri je bilo — mislim, da se v tem ne motim — 140 ali 142 podpisov očetov. Ako pomislite, koliko je ta podlaga, toraj si morete napraviti podobo, ne o narodnosti, ker o tem bi podoba ne bila prava — temveč o onih stariših, kateri se morebiti zavedajo kot Nemci, kateri zahtevajo, da se njihovi otroci podučujejo nemško.

Potem imate merilo, ktero vsaj približno podoba podaja za razmere življenja v Ljubljanskem mestu; ker ako bi narodnost Ljubljanskega mesta potem hotli soditi, kako vas n. pr. kdo nagovarja v gostilnicah, ali kako vas nagovarja v prodajalnicah, ako hočete kaj nakupovati, in se kažete tujce, bi to naravno ne bilo pravo merilo. Kar zadeva izrekoma nemško ljudsko šolo v Ljubljani, bo menda tudi gospodom znano, jaz hočem to stvar samo memogredé omeniti, — zgodovino ustanovitve te nemške ljudske šole v Ljubljani.

Zastop mesta Ljubljanskega sklenil je vlogo podati deželnemu šolskemu svetu, v kateri se zahteva prememba dosedanjega ravnanja z nemščino v ljudskih šolah Ljubljanskih in to v takem smislu, da naj bi se slovenski otroci ne takoj v drugem polletju prvega šolskega leta podučevali v nemščini, temveč še le v tretjem šolskem letu, potem, ko si je učenec vsaj že pridobil malo podlago v družih učnih predmetih.

Ta sklep sprejel je deželni šolski svet. Naučnemu ministerstvu se je to naznanilo in rešitev se je glasila, da to se sme zgoditi, da se mora pa ob enem za nemške šolarje v Ljubljani skrbeti. Sedaj bilo je stališče deželnega šolskega sveta in deželne vlade v Ljubljani prav tisto s stališčem ministerstva, in izreči moram, da je bil večji del prebivalstva Ljubljanskega in slovenskega naroda s tem popolnem porazumljen.

Občinski zastop Ljubljanski bil je deloma družega mnjenja. Najpred se je vprašanje to zavleklo, potem oglašil je ugovore rekoč, da potreba gledé nemške ljudske šole v Ljubljani ni dokazana, toda stvarno izrekel je občinski zastop že za naprej pripravljenost takoj vstanoviti nemško ljudsko šolo v Ljubljani, kakor hitro bo potreba njena postavno dokazana.

Po naročilu deželnega šolskega sveta sklenil je konečno mestni zastop, magistratu naročiti, da preiskrbi vstanovitev nemške šole za prihodnjo jesen; — dalje pa v vseh slovenskih ljudskih šolah nemščino še le v tretjem letu vpeljati kot zaukazan predmet. — Vprašam, gospóda, je bil li povod dán za pritožbe zaradi postopanja Slovincem nasproti Nemcem? — Mi ne zahtevamo družega, kakor enako pravico z Nemci. (Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. marca.

Notranje dežele.

O agrarnem vprašanju govoril je državnem zboru slovenski poslanec dr. Vošnjak, ter

je obžaloval, da postava o nasledstvu po kmetskih domovih ni že letos prišla visoki zbornici v roke. Tudi on se strinja s predgovornikom Steruvitzem, da kmeta hipotekarni dolgovi posebno hudo moré, in ga bodo tudi družega za drugim na nič spravili, ako ne bo tukaj kmalo in zdatnega preobrata na ta ali drugi način. Poleg dolgov stoji pa še drugo zlo našemu kmetu zvesto na strani in to zlo je prevelik neznosljiv davek priklad. Davek že sam po sebi velik ni večkrat v nobenem razmerju z dohodki, ki jih kmet iz zemlje dobiva. K temu se potem pa še doklade pridružijo ter se je vsega skupaj toliko narastlo, da že 60% čistega dohodka presega, ter jih kmet že več zmagovati ne more. Naj se kmetu pomaga s tem, da se mu ne bodo nakladale vedno večje priklade, temveč naj se nalože na žganje, kar se je sicer že zgodilo, toda še veliko premalo. Žganje bi prenašalo še mnogo večji davek, kakor ga ima sedaj. Na Angleškem so mu naložili po 200 frankov, reci dvesto na hektoliter, pri nas po Štajarskem pa 2½ gld., po Kranjskem po 3 gld. Tako naj bi ga obdačili, da bi se ne točil nič več po 24 kr. liter, kakor se toči sedaj, temveč po 40 kr. in še dražje, pa še bi bil prepoceni! Šnops nam narod duševno in gmotno vničuje in mori. Dalje so našemu kmetu veliko breme pristojbine, ktere so tudi silno visoke in je tudi vsega obžalovanja vredno, da se še niso znižale vsaj pri malih posestvih. Poleg teh žuljev ima pa kmet današnji večje potrebe kakor nekdanj. Vse je dražje, kar je prisiljen kupiti, le njegovi pridelki so padli. Pšenica je bila leta 1879 na Dunajski borzi po 13 gld. 50 kr. — danes je po 8 gld. 15 kr. Zlata renta bila je leta 1879 po 81.35, danes jo že po 108 gld. plačujejo. Tako je poslanec dr. Vošnjak z neusmiljeno roko odkrival rano za rano na narodnostnem telesu našem. Ves njegov govor prijavi bodemo pa v ponedeljek in torek. Toliko pa že danes lahko rečemo, da nas ni kmalo še kak govor tako razveselil, kakor ravno ta, ker je živ odsev narodovih bolečin na gmotnem stališči. Škoda, škoda, da se v državnem zboru gospodje poslanci ravno na to stran našega življenja premalo ozirajo. Najprvo mora človek imeti hrano, potem še le je zmožen za umoslovje!

V državnem zboru govorila sta v sredo pri večerni seji poslanca Vašaty in Vilcher. Interpelirala sta pravosodnega ministra, kdaj bo vendar opravičenim željam českega naroda izpolnil pravične želje. Povdarjala sta, da se po Českem po sodnijah še vedno ne nahaja enakopravnost. Dalje je odgovarjal pravosodni minister in pobijal očitjanja Knotzova, tikajoča se gledé sodniških uradnikov in sodnikov, kakor bi se ti pečali z agitacijo pri volitvah ter se je vsled tega strankarstva bati. Ob enem je pravosodni minister zatrjeval, da ni prav nič vplival pri Warnsdorfskih zatožencih, ne kedar so jih prijeli in ne ko so jih imeli pod ključem. Da so jih prijeli, zvedel je še le iz časnikov. Knotz in Vašaty napadala sta predsednika česke deželne višje sodnije. Minister je odgovarjal Vašatyju in Jaquesu tudi na vprašanje, kaj je s postavo za odškodovanje po nedolžnem obsojenih, da je ta sedaj v rokah gospodske zbornice. V zadevi Kaminskega se je objavilo, kolikor se je sploh objaviti smelo. Konečno pravi minister, da bode pravosodna uprava tako dolgo, dokler ima zaupanje cesarja in včasne v državnem zboru, tudi še na dalje branila in čuvala pravico, krivico pa preganjala in po postavi kaznovala.

Nov denar dobili bomo v Avstriji, preden bo zopet državnemu zboru, ki se bo po veliki noči iz novega volil, njegova šestletna doba potekla. Posebno v trgovinskih krogih čuje se dostikrat pritožba o tem, da imamo v Avstriji prevelik denar, t. j., jednota njegova, ki se ji goldinar pravi, je prevelika v primeri z drugimi državami. Kakor navadno povsod, ste tudi tukaj dve misli. Velikonemci in plavičarji so vsi za to, da naj se Avstrija pridruži v preosnovi svojega denarstva Nemčiji in naj sprejme nemško marko za jednoto, namesto sedanjega goldinarja. Marka je brez ažijsa sama na sebi 50 krajcarjev vredna, z ažijsa vred velja pa že po 61 krajcarjev. Druga misel je pa ta, da naj bi Avstrija rajše sprejela franke, kar bi bilo nedvomno tudi mnogo pametneje. Le pomislimo, da mark nobena druga država nima, kakor nemška, ki je čisto osamljena z njimi, frank ima pa svojo veljavo, ki je ena in tista po Francoskem, Švici, Srbskem, Rumuniji, Grškem, toraj po vseh deželah, kjer je naša trgovina ali že razvita ali pa še le v razvoju. Res ne vemo, zakaj bi se edino le Nemcem na ljubo mark poprijeli in ne frankov, s kterimi bo prej ali pozneje celi svet računati jel, kakor z novo metriško mero in utežami. Poglavitni in najbolj merodajni faktor pri tem preobratu bode trgovina sama, in tista se bo izvestno za franke in ne za marke izrekla. Tudi gledé ruskega denarja se frank bolje priporoča, kakor marka.

Časniki imajo polne predale o carini, carinskih noveli in carinski vojski med Avstrijo, Ogersko, Nemčijo in Francozi. In vendar vse skupaj ni družega, kakor mlačba prazne slame. Bismark bi pred vsem rad napravil carinsko zvezo med Avstro-Ogersko, pa menda nima upanja, da bi se izvršila, kajti sedanja avtonomna stranka je ne bo rada dovolila. Bismark pa ima jako dober nos in je popolnoma vganil, da bi se mu znala zveza odbiti. Samoupravna stranka, ako ostane še dalje na krmlu,

naredi prvi examen s častjo, najbolje pred vsemi drugimi tovariši. V drugem kursu je pisal vse kolegije in si tako bolje vtrdil v spomin, tako, da je že za korepetitorja svojim tovarišem. Pater subprior njegov ga ima rad, ga kterikrat povabi na kosilo in privoši mu glažek vina. 13. aprila 1805 končá Faust zadnji examen prav dobro, le težavno je bilo. Exprovincijal Norbert priporoči provincijalu Ridigarju našega Fausta, kterege pošljejo v Prago na univerzitetno viliko šolo; ta se ga brani za rednega slušatelja in je upisan v šoli za tujca („forestier“). Slabo se mu godi: je „brez službe, brez zasluška, brez časti, brez upanja“. Prišel je pa le zapuščenim, zanemarjenim bolnikom streč, jim rane prevezavati in lepo zanje skrbeti. Ali tudi v šolo hodi pridno.

Prigodi se, da eden zdravnikov gré iz Prage in brat Faust je njegov namestnik v bolnišnici. V tem časi v Pragi je huda dragina, tako, da mnogo ljudi umrje za lakoto: sam cesar obišče Prago.

Služba je Faustu poboljšala njegovo bitje, bil je vesel in na univerzi stori prav dobro examen. Ker je 19. septembra 1805 bila taista nesrečna bitva pri Ulmi, pridere tropa vojakov v Prago: in Faust ima dovolj opravila.

(Dalje prih.)

pač dobro vé, da bi Avstrija v tem trenutku postala od Nemške odvisna, kakor hitro bi se z njo v carinsko zvezo podala. V očigled tega za trdno mislimo, da desnica ne bo z lepo privolila, da bi nam Bismark določeval ceno naših izdelkov in pridelkov. On je že domá pokazal, da je v tem oziru mojster-skaza, kjer se pridelovalcem še mnogo slabije godi, kakor pri nas. Da bi nam bile prijazne carinske razmere povoljne, je res; da carinsko borbo obžalujemo, ker reči le podražuje temu, kdor je prisiljen jih kupovati, smo popolno prepričani, toda ni naša krivda, da je tako, temveč tukaj naj Bismark roko na srce položi in reče: „mea culpa!“

V **Gradci** prišli so 17. t. m. ponoči več veliko-nemških velikošolcev, ki so pijani po mestu krokali, stražnike žalili in jim celo žugali. Odgnali so jih v redarske zapore. Tovariši prijetih prišli so krogat pred policijo in so jih tudi zaprli. Deset so jih drugo jutro izpustili štirinajst so jih pa obdržali v zaporu. Lepa reč! Kaj naj bode iz take mladine, ki se namesto pri knjigah, po zaporih potika? Kaj naj si mislimo o takih divjakih, ki avstrijsko mišljenje in javne pojave avstrijskega čutja kar očitno zasmejujejo, Bismarku pa salamandra ribajo, mu napitnice napravljajo in se sploh védejo, kakor bi ne bili avstrijski temveč pruski podložniki, kakor bi ne študirali v avstrijski državi temveč v Heidelbergu na Nemškem! In taki so nemškoliberalni velikošolci na Dunaji, še hujši pa oni njihovi tovariši v Gradci. Razlika med obojimi bo, kakor med šnopsom in špiritom. Vrtočlaga sta oba, vendar poslednji huje kakor prvi.

O **obrtniških nadzornikih** in njihovem delovanju predložilo se je vladi, oziroma trgovinskemu ministru prvo letno sporočilo. Ustanova teh naj-novejših državnih uradnikov potrdila se je popolnoma in se je njena potreba v teku leta 1884 kaj živo dokazala. Zeleti je, da bi se njihovo število pomnožilo, da ne bi jeden imel po več pokrajin pod svojim nadzorstvom in pa da bi se pri nas za naše kraje nastavlil nadzornik, ki je našega jezika popolnoma zmožen. Res je, da znajo veliki obrtniki in tovarnarji vsi nemško, ali obrtniški nadzornik ni toliko zaradi teh, kakor pa zaradi vpreženega delavca tukaj, ta pa po naših krajih malokdaj toliko nemški zná, da bi zamogel svoje težnje, križe in težave, ter krivice, ki se mu morda tu pa tam godé, zadosti temeljito potožiti. Saj ravno tak primerljaj je bil v Ljubljani z neko delavko. Mar li se gospodje ne dajo nikakor podučiti? — Obrtniški nadzorniki obiskali in pregledali so leta 1884 lepo število (2564) obrtniških zavodov z 227.930 delavnimi močmi 104krat so naročili, da se morajo delavcem preskrbeti boljša bivališča in ugodnejše delavnice ali kar je sploh treba za varnost življenja pri strojih in napravah, pri orodjih ali prevaževanju. Tudi so mnogo pripomogli na pravno povzdigo med delavci. Večinoma dale so takim naredbam povod nesreče, ki so imele pa zopet svojo dobro stran, da se jim bo povrat v bodočnosti zabranil. Tih pa tam so tudi pripomogli, da se je ponesrečenim dajala pomoč, da so se pozneje določili za laglje dela.

Vnanje države.

— Tudi **zatirani Poljaki** na Poznanjskem, ki pod prusko „pickelhaubo“ nasledke starega slovanskega greha — nesloge — bitko objokujejo, pojdejo na božjo pot na Moravski Velehrad k grobu sv. Metoda. Izdali so po časnikih naslednji oklic: „Rojaki! Na Moravskem pripravljajo veliko slavnost sv. Metoda na čast, kateri je bil s sv. Cirilom Slovanom prvi učenik sv. vere. Čehoslovanski bratje vabijo vse Slovane tje kaj. Tudi nam so poslali presrečno povabilo, da naj se vdeležimo slovesnosti, kamor se nas tudi nadjajo. Sv. Oče določili so iz tega namena svetoletno slovesnost. Poljski škofje svetijo nam pri tem z dobrim izgledom. Ves poljski narod sprejel je z navdušenjem to povabilo. Tudi poljski časniki z navdušenimi besedami vabijo k cerkveno-zgodovinski slavnosti v cerkvi in doma, ob enem pa k romanju, katerega se bomo tudi mi, kar je nas slovanskih Poljakov, pod znamenjem sv. križa in pod zastavo zapadne omike na Velehradu vdeležili. Kakor drugi bratski slovanski rodovi, dvignil se bode tudi naš veliko-poljski (poznanski) narod, ker smo tudi tiste vere in tistega rodú, kakor drugi Slovani, ki poslušajo na glas Velehradskega zvoná ter bodo pod voditeljstvom svoje duhovščine pripravili slavnost v cerkvi in domá, kakor se takemu versko-zgodovinskemu dnevu spodobi. Vrh tega šle bodo pa goste tolpe naših na Velehrad spričavat o naši edinosti z drugimi Slovani.“ Letos 5. julija imeli bodo po celem Poznanjskem velik praznik in po vseh cerkvah slovesno službo božjo. Prost narod se bode poučeval po javnem branju, po izdaji knjižic o velikem pomenu tega dneva. Tisti, ki pojdejo na Velehrad, zbrali se bodo pod cerkvenim banderom, na katerem bo podoba Matere Božje Czenstohovske (imenitna božja pot). Tista zastava ostala bode potem na večne čase v Velehradski cerkvi. Rečem, ki se bodo želeli romanja vdeležiti, se bode popotnina preskrbela, kolikor bo namreč mogoče.

Nekteri radikalnih **srbskih listov**, kateri bi hudiča laglje in rajši gledali, kakor pa svojega soseda Avstrijca preko širokih rek Donave in Save, jeli so lagati, da Avstriji zbira svoje polke ob srbsko-madžarski meji. Kedar jih bode zadosti skupaj imela,

kar menda že ni več daleč, vdarila bo z njimi preko Srbske zemlje v Novi Pazar dalje proti jugu v Solun. Če bi kaj takega res bilo, bi o vsem tem morali pri nas ravno tako dobro vedeti, kakor kje drugod in vendar živa duša ni še o tem kaj slišala. Očividno je vse gola laž, ki ima namen, med Srbi staro sovraštvo do Avstrije obuditi, katero se je v poslednjem času jelo nekoliko prijaznosti umikati. Srbi, kateri še niso od strastnega radikalizma popolnoma zaslepljeni, sprevideli so, da bi jim avstrijsko sovraštvo vedno več škodovalo, kakor pa bi jim rusko prijateljstvo dobička donášalo, kajti v trgovini so le vedno na svojega soseda navezani, in so jeli polagoma svoj plašč po vetru obračati. Iz Saulov postali so polagoma Pavli. Le radikalcev ni živa duša prepričati zamogla, da je boljši Avstrijo za prijateljevo nego za sovražnico imeti; a oni so se vestno držali načela: „Udri švaba!“ Vidoč pa, da narod njihove lukave politike ne mara, prišli so za laž, češ, takole jih pa bomo! Srbski vladi je pa pred vsem na tem ležeče, da si pridobljenega prijatelja preko Save in Donave ohrani, zaukazala je, da naj se dotični časniki denjevo v sodnijsko preiskavo zaradi hudodelstva kaljenja javnega miru. Prav jim je, tudi na Srbskem ima laž kratke noge.

Izvirni dopisi.

Iz Velehrada na Moravskem, 17. marca. Pozdravljena bodi zemlja sveta, vskliknil sem včeraj na večer, stopivši v veličastno cerkev Marijinega vnebo-vzetja v slavnem Velehradu. Kraj, dasi neznan, očara s prekrasno cerkvijo in z velikanskim poslopjem okoli nje, ki je bilo do leta 1784 v varno zavetje menihom Cistercijencem, vsakega obiskovalca, a toliko bolj katoliško slovansko srce, ki najde tu posvečeno mesto, od koder se je po svetem Metodu širila med Slovenci sveta vera, kjer jim je izviraj studenec prave krščanske omike. Do prošlega leta bilo je veliko samostansko poslopje v razkolniških rokah; sedaj služi in ima služiti katoliški edinosti; ono bode veliko pripomoglo, da se vredno oslavi Metodova tisočletnica. Komaj da se je nekoliko pozabila prva slavnostna osmina od 14. do 21. febr., že zopet se Velehrad kinča in diči za slavnostne dneve od 6. do 13. aprila, posvečene spominu smrti Metodovi. Popavlja in olepšuje se cerkev, snaži samostansko poslopje, zbira navdušenost in pobožnost, da se vredno oslavi druga osmina, h kateri bojda pridejo nekteri Dalmatinci iz juga. Z navdušeno vstrajnostjo skrbé in bodo skrbeli za vredno praznovanje vseh slavnosti tukajšnji velečast. gosp. Franjo Vykydal, izdajatelj Velehradskega Sbornika, in njegova vrla duhovna pomočnika gg. Jan Vychodil in Ivant Snopek, ki, mimogredé naj omenim, umevajo vsi, vsaj čitajoč vsa slovanska narečja. Prizadevajo si, da se vsa slavnost izvrši po programu osrednjega odbora v pravem krščanskem duhu. Slavnost je in mora biti cerkvena. Povabljen je, kar se umeva samo ob sebi, vsa slovanska družina, da se na sv. aposteljnov prošnjo okrepeča v katoliški veri in da se ločeni bratje zedinijo z Rimom ali se mu vsaj približajo. Slavnost je toraj tudi slovanska. Pričakujejo se pa tudi katoličanje drugih narodnosti, in mnogi listi od daljnega Rena in gorate Švice, ki sem jih tu opazil, pričajo, da se bo slavnosti vdeležil katoliški svet, da bo toraj slavnost tudi katoliška. V tem smislu delajo in želé, da bi se delalo povsod, vodniki slavnosti, da se toraj ne poskuša ničesar, kar bi utegnilo motiti označeno slavnostnega odbora namero. Skrbi se, da se tu nabirajo vsi časniki, poročajoč o slavnosti. Videl sem tu liste ruske in poljske, rusinske in česke, slovanske in iz juga so mi pravili isto o „Naši Slogi“. Naj bi tudi Slovenci ne zaostali za drugimi brati vsaj z onimi iztisi, ki poročajo o slavnosti. Napravila se bode v slavnostnih osminah čitalnica in na to se bodo listi shranili v spomin v arhivu župnijskem.

Največa slavnost bode v osmini praznika ssv. aposteljnov od 5. do 12. julija. 6. julija bode opravil cerkveno slovesnost papežev nuncij Dunajski, nadškof Vanutelli.

Da se izvrši vsa slavnost v čast božjo, v sprospeh sv. cerkve in slovanskih narodov, kličem z besedami, napisanimi pod krasnim kipom sv. aposteljnov, iz kararskega mramorja:

S. Methoději, oroduj za nás!

S. Cyrille, oroduj za nás!

—r.

Z Dunaja, 16. marca. Tudi letos spominjali so se delavci, kakor do sedaj navadno vsako leto, tistih nesrečnežev, ki so leta 1848 meseca marca padli v borbi za svoje človeške pravice z birokrati-

tizmom tedaj še res velemogočnim, ki si je v svoji brezumni ošabnosti skoraj da vsegamogočnost prisojeval ter svojega podložnega z nogami teptal. L. 1848 potegnil je po vsi Evropi v tem oziru drug veter in je tudi po Avstriji prekucnil marsikteri do tiste dóbe trdno stoječi stolec. Mnogo je bilo tedaj res tlačanih in v svojih pravicah prikrajšanih, pa mnogo več je bilo po prekucnih našuntanih; vsi ti so si mislili priboriti z vstajo večje pravice in boljše čase, a našli so smrt nesrečniki. Pokopali so jih na Schmelzarskem pokopališču in sedanji rod postavil jim je lep nagrobni spominek, kamor sedaj vsako leto mnogo Dunajčanov roma z venci in cveticami zaljšat skupni grob narodnih mučnikov. Vlada take demonstracije deloma prezira, deloma pa tudi zabranjuje, kakor je ravno javno mnenje med narodi. Letos jih ni dopaščala, temveč so redarji takoj delavce razgnali, kakor hitro so oni jeli „hoch“ vpiti. — Sporočilo odseka za sežiganje mrličev je, kakor čujem tudi že dogotovljeno; kljubu temu se menda ne bo več „plenemu“ predlagal.

Domače novice.

(Vmeščevanje preč. gosp. dr. Jan. Kulavica.)

Včeraj, na praznik sv. Jožefa, po veliki maši je mnogo vernikov pazljivo gledalo v stolnici lep obred korarskega vmeščevanja. Vmeščen ali instaliran je namreč bil preč. gosp. dr. Janez Nep. Kulavice, dvorni c. k. kaplan, vodja v Avgustineji na Dunaji in častni kanonik Ljubljanske stolice. Mil. knezo-škof naš so mu namreč podelili cesarski kanonikat, ki se imenuje „ad baculum“, to se pravi: kanonikat, ki je združen ali zvezan s škofovsko palico tako, da ga zamorejo škof prosto po svoji volji podeliti. Novi g. kanonik se je pripeljal v torek zvečer v Ljubljano, kjer ga je na kolodvoru le bližji krog njegovih znancev pozdravil, kajti hotel je sam priti tiho in tako je došel tudi v semenišče skoro neopažen — v svoje novo bivališče, kajti mil. knezo-škof so mu izročili tudi vodstvo svojega duhovskega semenišča. Videlo se je in opoznalo tudi iz njegovih besedi, da je prečastiti gospod z veseljem prišel v svojo domovino in da z veseljem sprejema skrb za semenišče. — Vmeščevanje se je godilo po navadnem obredu; mil. knezo-škof so izvrševali vse slovesno — veličastno. Še le po poludvanajstih bilo je končano opravilo in novi g. kanonik je spremil knezo-škofa z g. kan. Klunom vračajočega se iz cerkve. Pač je lahko navdajala višega pastirja zavest, da je v novem g. kanoniku pridobil škofiji krepko neprecenljivo moč, sebi umnega pomočnika in mlademu duhovstvu očeto-vskega vodnika in prednika. Gospoda novega kanonika pa je vživljala navdušenost delovati na strani ljubljene vladike za blagor domače škofije in posebej za blagor nade njene — mladeničev pripravljajočih se za duhovski stan. V takih srčnih častvih in s takimi željami sta se objela mil. škof in novi kanonik dospévša v škofovsko stanovanje, hoteča potrditi krepko zvezo s tem prijateljskim znamenjem.

Novemu kanoniku na čast so pripravili mil. g. knezoškof ob 1. uri obed, h kateremu so bili povabljeni gg. kanoniki, zastopniki in vodje duhovskih ustanov ter bližnji prijatelji slavljencevi. Bralo se je celi družbi veselje na obrazu, da ima po tolikem času novega kanonika zopet kot svojega v sredi. In v tem veselju napili so mil. knez in vladika njemu blizo tako-le: Dvojno čustvo polni v tem trenutku moje srce. Najprej srčna radost zaradi današnjega dneva, ob katerem je zadobila domača škofija novo moč, ki ji bode donášala obilo sadú. Bog ohrani novemu preč. g. kanoniku tudi mnogo let krepko zdravje, da bi zamogel svoje moči, svoje znanje škofiji v prid po svoji volji in želji tudi posvetiti. . . . H krati pa je ta trenotek in ta dan za-me in celo škofijo prav resnoben. Blagor kake dežele je odvisen od njenih duhovnikov. Značaj duhovnika zavisi od škofijskega semenišča. Semenšče je odvisno od njegovega vodstva in vodstvo od škofa. Vodstvo tukajšnjega semenišča sem ponudil in izročil visokočastitemu g. kanoniku. Koliko hvalo sem mu dolžan, da bode to težavno breme nosil, pomagal meni nositi! — In na to so mu z ginjenimi, srčnimi besedami izrekli svoje in cele škofije voščilo. Govorili so mil. knezoškof iz srea sebi, gotovo pa tudi vsem navzočim. Nato pa so nazdravili mil. stolnemu proštu Jožefu Zupan-u kot Jožefu, kateremu so za god iskreno častitali in dostojno povzdigovali njegove silne zasluge za škofijo.

Rojaci! vdeležimo se nad vse zanimivega razkadanja v domači besedi, ter dokažimo hranilnici, ktera z denarjem od slovenskega naroda nabranim, nemčurstvo v deželi podpira, narodne zavode pa ali popolnoma prezira ali pa jih z drobeci odpravi, ki so komaj „boglonaja“ vredni, da si bomo tudi brez nje pomagati znali!

(Širših šetališč) želeli bi si bilo v „Zvezdi“ na okolo, in sicer bi bilo jako smestno, ako bi se od zelene trate okoli in okoli še toliko za šetališče odmerilo, kolikor je taisto sedaj do drevja že samo po sebi široko. Na ta način stala bi potem drevesa v sredi; ob eni, recimo desni strani taistih, kjer je sedaj železna ograja, hodila bi šetalec gosta vrsta gori, po drugi, tukaj toraj levi strani ob zeleni trati pa doli. Vse bi bilo potem prijazniše, ljudje bi se tolikanj ne gnjetli, ker bi se ne bilo treba umikati drug drugemu. Prošeni smo bili od več strani to objaviti.

(Sto in trideset goldinarjev) nabralo se je pri prvem predavanju za „Narodno šolo“, ki ga je imel g. dr. vitez Bleiweis-Trsteniški na sv. Jožefa dan v Čitalnici. Ker morda tu pa tam ne bi bil znan še pomen „Narodne šole“, dovoli naj se nam tukaj opazka, da se pod tem imenom misli podpora tistih hudo revnih učencev po naših ljudskih šolah, ki niti toliko ne premorejo, da bi si zamogli najpotrebnejših reči za poduk iz lastnega preskrbeti; in tacih je po celi deželi čudovito veliko.

(Umrl je) v Gorici dan pred sv. Jožefom grof Krištof Coronini-Cronberg v 71. letu svoje starosti. Grof Krištof je bil starosta Cronbergovega rodu v Coroninijevi družini. Bil je c. kr. kamornik in oberst-erblandmundschenk na Kranjskem.

(Umrl je) 19. t. m. o. Bonaventura Sell, provincijal č. oo. frančiškanov v pokrajini sv. Križa. Zajutra je goreči gospod še spovedoval nad dve uri; jelo mu je slabo prihajati in moral je iti v posteljo; mrtu ga je zadel zaporedom, da je kmalu zgubil zavest in ob 1. uri popoldne bil je mrt. Rodil se je v Korminu 23. febr. 1820, v duhovnika je bil posvečen 23. sept. 1843, v frančiškanski red je stopil 14. julija 1851, 22 let učil je v domačem učilišči bogoslovje, potem je bil več let na Tersatu, provincijal je bil izvoljen 22. avg. 1883 in od tistega časa je bival spet v Gorici. Vse svoje življenje posvetil je blaginji bližnjega. („Soča“.)

(Gospod Franc Povše), vodja slovenskega oddelka deželne kmetijske šole v Gorici, ponovil je, kakor se „Soči“ poroča, prošnjo za umirovljenje in ima namen, iz zdravstvenih ozirov zapustiti Gorico. Ako se to zgodi, zgubé Goriški Slovenci delavnega moža, ktere ga v mnogem oziru ne bo lahko namestiti. Malo mož imajo in še ti jih zapuščajo radi boleznim ali smrti; zgubijo se hitro, ali kedar se namestijo? Dandanes brije tako ostra sapa od vseh strani proti Slovencem, da je mogoče le s težavo ohraniti šibka drevesa, ktera nam hoče vihar siloma pokončati.

Telegrami.

Dunaj, 21. marca. Trgovinski minister izjavil se je v carinskem odseku, da se carinska novela mora sprejeti, če tudi še le po velikonoči, ker bi sicer nagajivosti družih držav ne imeli ničesa nasproti postaviti. Po kratki debati prestopili so na podrobno debato. V Kaminskijevi zadevi predložila so se sporočila večine in manjšine. Prvo predlaga, da naj se naznanje vzame Kozlovskega izjava o vdeležitvi pri podjetji Länderbanke gledé transversalke, drugo predlaga, da naj se izreče obžalovanje, da je Kozlovski svoje postopanje smatral strinjajoče se z dostojanstvom državnega poslanca.

Kotar, 21. marca. Mesto in luka bila sta zvečer čarobno razsvitljena, po bližnjih višavah kresovi goré; ob 8 zjutraj sta se odpeljala cesarjevič in Štefanija na Cetinje. Spremljal ju je podpolkovnik Milinkovič, in se je prvi vozil. Sledila sta mu Rudolf in Štefanija v novem črnogorskem dvornem vozu s štirimi konji. Spremljevala sta ju nadvojvoda Ivan in pa cesarjev namestnik Jovanovič z ostalim spremstvom. Vojaška godba svirala je cesarsko pesem. Narod brezumno navdušen. Na Cetinjah je vse v zastavah črnogorskih in avstro-ogerskih. Glavne

ulice ozaljšane so z zastavami na drogovi, med kterimi se venci vijo. Posebno krasno prirejen je pa knežev konak. Ljudi je toliko, da se vse tare, ter so iz vseh krajev gorate zemlje skup privreli pozdravljat avstrijska prestolonaslednika.

Tujci.

19. marca.

Pri **Maličih**: Schulte, ravnatelj, z Dunaja. — Blaschka, Moosburger, Fürst, Heller, Höllauer, Schliger, trgovci, z Dunaja. — Viljem Lorene, trg. pot., iz Prage. — Franc Spendling, trg. pot., iz Grada. — Czerwiakowky, trgovec, iz Trsta. — Josip Petrovič, trgovec, iz Celovca. — Fuchs, grajščak, iz Kokre.

Pri **Stonu**: Dr. Josip Lesar, duhovnik, z Dunaja. — Zwilling, Deutsch, Kadisch, trgovci, z Dunaja. — Janez Zodet, trg. pot., iz Schlagenwalda. — Sonnenberg, trgovec, iz Kaniže.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

21. marca

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 55 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 90 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 80 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 25 „
Akcije avstr.-ogerske banke	864 „ — „
Kreditne akcije	303 „ 10 „
London	124 „ 15 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 80 „
Francoski napoleond.	9 „ 78 1/2 „
Nemške marke	60 „ 50 „

Zelí se **veče posestvo**, n. pr. grajsčinsko ali drugo na **Kranjskem** za več let v najem vzeti.

Kdor bi bil pri volji svoje posestvo s poslopjem vred v najem dati, naj to naznani vredništvu „Slovenca“.

Na umetne cvetlice,

ki se od pravih naravnih tudi za las ne ločijo, usojam si opozarjati prečast. duhovščino, da jih imam silno krasno in bogato zalogo. Pri meni dobivajo se različne ponarejene cvetlice in zelišča, natanko naravnim podobne. Vse gospode prijatelje cvetlic, prijazno vabim naj se v mojem stanovanju na lastne oči prepričajo o dovršenosti tukajšnjih izdelkov. Ob enem čutim pa jako prijetno dolžnost vsem dosedanjim gospodom, ki so pri meni cvetlice za cerkev naročali, najtoplejo zahvalo izreči, združeno s prošnjo da me še nadalje počasté s svojim zaupanjem.

Z odličnim spoštovanjem

Gerti Nekrep

v Špitalskih ulicah št. 9
v I. nadstropji.

Izvrsten méd

(garantiran pitancec)

v plehastih škatljah po 5 kil (kilo po 60 kr.), škatlja 30 kr., se dobiva proti poštnemu povzetju ali pa proti gotovi plači pri

OROSLAVU DOLENCU,

svečarji v Ljubljani.

Semena.

Velikansko peso, nemško in domačo deteljo, vsake vrste travo, Kašeljski kaps, Ribniški krompir in fižol itd. priporoča po naj nižji ceni

IVAN PERDAN

(2)

v Ljubljani.

Zobozdravnik SCHWEIGER

z Dunaja

(2)

stanuje „Pri Maliču“

v II. nadstropji, soba št. 23 in 24.

Ordinira vsak dan od 9.—1. in od 2.—5. ure popoldne.

Vse operacije, kakor jih današnji čas zahteva, izvršujejo se hitro in točno.

Prodaja zemljišč.

V Volmanovem gradu v Kandiji pri Novem mestu prodajale se bodo takoj po praznikih, to je, od 7. aprila počenši, vsa k gradu spadajoča zemljišča posamezno ali skup s prav vgodnimi pogoji.

Kmetovalcem, kteri se hočejo tu naseliti, imajo prav lepo priliko si večje ali manjše zemljišče pridobiti, skupno ležeče in blizo mesta.

Več o tem pové lastnik Volmanovega grada v Novem mestu.

(2)

Franc Christof (1)

leskeči lak za tlak po sobah brez duhu,

tudi se takoj posuši.

Se vsled svojih dobrih lastnosti in zaradi svojega lahkega dela posebno priporoča tistemu, kdor si hoče sam tla položiti (lakirati). Dobi se v raznih barvah, ter pokrije tlak kakor vsaka oljnata barva, ali pa le samo leskeč brez vsake barve.

Uzorni namaz in poduk za rabo dobiva se po zalogah.

Franc Christof,

Berolin in Praga,

izumnik in edini izdelovatelj pravega leskečega laka za tlak po sobah.

Edino pooblašena zaloga za Ljubljano in okolice pri **Jan. Luckmannu.**

Otvorenje kupčije.

S tem si usojam slavnemu p. n. občinstvu naznaniti, da sem na tukajšnjem prostoru v Špitalskih ulicah št. 11, tik frančiškanskega mostu otvoril

kupčijo s suknenim, platnenim in manufakturnim blagom.

Gorko priporočajoč svojo dobro oskrbljeno zalogo slavnemu p. n. občinstvu, zagotavljam ob enem, da se bodem zmirom trudil po strogo reelnem in solidnem delovanju pridobiti si zaupanje čestitih kupovalcev in si isto ohraniti.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

z odličnim spoštovanjem

FRIDERIK SOSS.

(2)